

збільшити операторів цієї послуги, а також допоможе підприємствам спробувати здійснити його власними силами при неможливості або небажанні залучення сторонніх експертів-аналітиків.

УДК 657.631

Назарова І.Я.,
к.е.н., старший викладач
Тернопільський національний економічний університет

ДОСАНАЦІЙНИЙ АУДИТ ПРИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Прийняття рішення про реорганізацію підприємства потребує певних дій щодо підтвердження доцільності її проведення. Немаловажну роль в цьому випадку відіграє досанаційний аудит, який, застосовуючи значну кількість різноманітних аналітичних процедур, дає попередню оцінку необхідності санації шляхом реорганізації. Найбільша потреба в аналітичному обґрунтуванні реорганізаційних перетворень виникає саме в умовах, коли з її допомогою підприємство намагається вийти з кризового стану, провести оздоровлення, забезпечити стійкий розвиток та підвищення ефективності роботи, за допомогою санаційних заходів уберегти підприємство від банкрутства.

При проведенні досанаційного аудиту, насамперед, потрібно встановити глибину фінансової та платіжної кризи, її причини, визначити санаційну спроможність самого підприємства та доцільність залучення додаткових ресурсів зі сторони. Відповідно до вимог Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, обов'язковою умовою є зазначення в аудиторському висновку можливостей стабільного функціонування і розвитку підприємства у майбутньому, і навпаки - його схильності до банкрутства.

Проведення досанаційного аудиту має бути передбачене планом санації. Такий план пропонуємо побудувати відповідно до вимог Положення про порядок проведення досудової санації господарських товариств, у статутних фондах яких державна частка перевищує 25 відсотків, та державних підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію [1]. Згідно вищенаведеного положення план санації повинен містити таке:

1. Відомості про фінансовий стан, що містяться у підтверджених аудиторською фірмою формах фінансової звітності, розрахунках коефіцієнтів фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності, схильності до банкрутства та їх аналіз.

2. Заходи щодо відновлення платоспроможності через можливу реструктуризацію заборгованості, перепрофілювання діяльності, закриття нерентабельних виробництв, продаж та передачу в оренду частини майна,

скорочення чисельності працівників.

3. Розрахунок потреби в коштах та визначення джерел фінансування санаційних заходів (за рахунок інвесторів, власників, одержаної фінансової допомоги, з бюджету, від реалізації чи здачі майна в оренду).

4. Умови участі інвесторів і кредиторів у здійсненні санації (набуття права власності на майно, задоволення вимог кредиторів та інше).

5. Очікувані наслідки виконання плану санації.

Замовниками досанаційного аудиту є, з одного боку, власники підприємства, його засновники, акціонери, які хочуть вивести підприємство з кризового стану шляхом його реорганізації, з іншого - самі санатори, тобто особи, які мають можливість провести оздоровлення підприємства.

Об'єктом аудиту є майно та зобов'язання суб'єктів господарської діяльності, що перебувають у кризовому стані і потребують санації. Під час проведення такого аудиту особливу увагу слід звернути на ліквідність наявного майна, визначення його ринкової (справедливої) вартості. Аудитор повинен дати характеристику зовнішнім факторам, що вплинули на незадовільний фінансовий стан підприємства. При цьому він має використовувати аудиторські процедури, за якими визначається платоспроможність, ліквідність майна підприємства, його схильність до банкрутства.

Особливістю досанаційного аудиту є також те, що в процесі його здійснення повинна бути дана прогнозна оцінка санаційної спроможності підприємства, визначені шляхи виходу з кризи. Водночас із розробленням заходів щодо підвищення ефективності виробництва, розширення асортименту продукції, скорочення витрат, прискорення оборотності активів тощо, доцільно розробити ряд заходів оздоровчого типу. До них можна віднести:

- виділ і продаж окремих сегментів майнового комплексу, які є збитковими;
- продаж та здачу в оренду незавершеного будівництва, частини основних засобів, які не використовуються у виробництві;
- використання нового обладнання, технологій на умовах лізингу, реалізацію основних засобів лізинговій компанії з одночасним отриманням їх від неї в оренду (зворотний лізинг);
- реалізацію наявних цінних паперів інших суб'єктів господарювання;
- погашення заборгованості дебіторів за допомогою примусового стягнення, обміну вексями та ін.;
- зменшення кредиторської заборгованості шляхом її реструктуризації, видачі векселів, розстроченні заборгованості тощо.

Узагальнюючи вищесказане можна стверджувати, що досанаційний аудит є невід'ємним при прийнятті рішення щодо необхідності проведення реорганізації в рамках санації підприємства. Разом з тим, зважаючи на останні події в нашій державі і, відповідно, потребу значної кількості підприємств у запровадженні оздоровчих процедур, в тому числі і реорганізації, він потребує

більшої уваги та запровадження окремого нормативного акту, що врахував би всі особливості проведення саме досанаційного аудиту.

Література:

1. Положення про порядок проведення досудової санації господарських товариств, у статутних фондах яких державна частка перевищує 25 відсотків, та державних підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію. Затверджено наказом ФДМУ N 1865 від 12.10.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0936-01>.

УДК 657.1

Олійник О.В.,
д.е.н, професор,
проректор , професор кафедри аналізу і статистики,
Лаговська О.А.,
к.е.н., доцент,
докторант кафедри бухгалтерського обліку,
Житомирський державний технологічний університет

ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Зміна суспільно-економічної формації та глибокі структурні зрушення в інституційному середовищі, що відбуваються з кінця ХХ ст., зумовлюють необхідність розробки нових та удосконалення існуючих концепцій економічного аналізу, пошук подальших напрямів його розвитку як прикладної функціональної науки, професійної діяльності, навчального предмета.

Становлення постіндустріальної економіки визначає інформаційно-аналітичну діяльність як окремий вид економічної діяльності, економічний аналіз стає засобом формування основного ресурсу економіки – інформації. Подальший розвиток економічного аналізу потребує фундаментального перегляду низки методологічних підходів, збагачення його концептуальних положень результатами вітчизняних і західних наукових розробок, адаптованих до національних умов. Позитивний результат може бути досягнутий в рамках міждисциплінарних досліджень з урахуванням традицій (в тому числі наукових), історичних і соціальних передумов формування системи економічного аналізу. Комплекс проблем, пов'язаних з інституційними факторами, що впливають на зміст і структуру економічного аналізу, є новим напрямом в економічній науці. Економічний аналіз як професійна діяльність реалізується як: 1) основна – окремий вид діяльності, що належить до сфери послуг, 2) сервісна – функція управління, що забезпечує інформаційну систему для обґрунтування управлінських рішень. Потреба в аналітичній діяльності обумовлена такими причинами (рис.1).